

Nachtloper

Karin Fossum bij Boekerij:

De verduistering

Lotgenoten

Zwanenzang

Nachtloper

KARIN FOSSUM

Nachtloper

Als Meidel Jonsson zijn opa verliest,
verliest hij ook zijn verstand.
Kan rechercheur Eddie Feber hem op
tijd opsporen?

Vertaald uit het Noors door Sofie Maertens en Michiel Vanhee

Voor deze uitgave ontving de uitgeverij subsidie van Norla.

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een projectbeurs van Literatuur Vlaanderen.

Het vers op pagina 25 komt uit het gedicht 'Gategutt' van Rudolf Nilsen, uit de verzamelde gedichten På gjensyn (1926). Het gedicht werd later op muziek gezet door Lillebjørn Nilsen.

ISBN 978-90-225-9846-7

ISBN 978-94-023-2071-8 (e-book)

NUR 330

Oorspronkelijke titel: *Natteløperen*

Vertaling: Sofie Maertens en Michiel Vanhee

Omslagontwerp: Bürosüd

Omslagbeeld: © GettyImages / Fran García/Tatsiana Volskaya/Cavan Images

Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© 2022 Cappelen Damm AS, Oslo

© 2023 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Heaven and hell
are just one breath away.*

Andy Warhol

Ik ben niet helemaal mezelf.

Ik ben nooit helemaal mezelf geweest, zelfs nu niet, ik verman me.

Ik hoor hem ademen.

Ik slaap niet, ik ben niet wakker, ik droom niet, ik fantaseer, ik doe mijn ogen dicht en begraaf me in het matras, dan ziet hij me niet, is het maar een droom.

Die smaak in mijn mond. IJzer en bloed.

Waarom zou ik hieraan ontsnappen, ik ben toch maar een doodgewone mens? Ik heb mijn hele leven niets verlangd, nergens om gevraagd, niets gekregen, nergens op gehoopt, heb geleefd als een lafaard. Heb me onzichtbaar gemaakt voor anderen en was verbitterd omdat ik nooit werd gezien.

Ze vinden me en nemen me mee.

Overal vreemde mensen in de kamer, en ik die zo verlegen ben.

Dat dacht ze nu, want ze werd een aanwezigheid gewaar in het donker, aan het voeteneinde van het bed waarin ze op haar zij lag met haar rug naar het openstaande venster.

Ze had het gevoel dat ze naar iets kouds afgleed, zoals die keer toen ze met haar vader was wezen vliegvisser en ze van een natte, gladde rots in het water was gegleden.

Er staat iemand in de kamer met slechte bedoelingen.

Adem in, adem uit.

Ze lag met haar gezicht diep in haar kussen terwijl het bloed haar naar het hoofd steeg. Als ik hem negeer, verdwijnt hij vanzelf.

Toen werd ze woedend, op hem en op zichzelf, en op de hele wereld, voor al het onrecht en de verraderlijke ingevingen van de mensen.

Adem in, adem uit.

Wat een vreselijke droom! Ze raapte al haar doodsverachting bijeen en ging rechtop in bed zitten.

Zijn gezicht zweefde in het donker, glanzend als fosfor. De angst hield haar in de klem en duwde haar maaginhoud langs haar keelgat uit haar mond.

Vanaf het reclamebord aan de overkant van de straat stroomde een streep gekleurd licht de kamer binnen, zijn witte gezicht werd een paar seconden rood en daarna blauw.

Hij hield een wapen op haar gericht. Zijn stem was licht.

‘Niet bewegen. Niet roepen.’

Hij droeg geen masker, zoals ze eerst had gedacht, het lichtgevende gezicht was zijn eigen gezicht, koud en wit als de maan.

Ze stak haar hand op om zich te verdedigen.

Toen gebeurde er niets meer.

Adem in, adem in, adem in.

Het gezicht kleurde groen.

Er klonk een scherpe klik toen hij de haan spande.

Ze was stevig gebouwd, had brede schouders, knuisten als een man en een flinke bos donker haar. Margot von Hanno was een forse vrouw. Als ze haar tanden bloot lachte, leek ze er meer te hebben dan andere mensen.

Naast Margot zat Manfred, een magere slungel die veel plaats over had in zijn uniform. Hij vond Margot een knappe vrouw, met haar weelderige boezem en brede glimlach. Hoe graag zou hij zijn hoofd niet op die ongetwijfeld warme, bonzende boezem laten rusten. Verder reikten zijn ambities met Margot niet, ze was voor hem vooral een plek om tot rust te komen. Bij zijn eigen vrouw May-Britt kwam hij niet tot rust, zij was meer een verantwoordelijkheid die nogal zwaar woog.

Ze waren op weg naar de Bringebærfjell na een melding van een overlijden. De Bringebærfjell was een groene heuvel aan de rand van de stad, omgeven door bos en slecht onderhouden huizen, zonder enige cohesie qua architectuur of kleur. Maar regen en wind hadden aan de gevels gevreten, de vrieskou in de winter en de brandende zon in de zomer, waardoor de huizen er inmiddels allemaal even grijs uitzagen, en de ruimtes ertussen werden opgevuld door onkruid en zevenblad.

Nummer negentien was een groen, verbleekt huis. Onder

het groen kon je nog net een andere, vuilgele kleur ontwaren, en op sommige plekken kon je door de verf heen de grijze planken zien. Op de oprit stond een witte bestelwagen geparkeerd. Links naast de voordeur stond een roestige barbecue.

Margot vroeg Manfred of hij aan de hogeschool ook les had gekregen van een docent die Grote Grijsaard werd genoemd.

‘Ja, die hadden we, ik herinner me hem nog goed.’

Margot citeerde hem letterlijk: ‘Je moet altijd voorbereid zijn op het worstcasescenario. Anders riskeer je in paniek te raken en belangrijke observaties mis te lopen, en de persoon die de politie heeft opgeroepen zal niet met de rustige autoriteit worden bejegend waar die vast behoefte aan heeft.’

‘Dit is geen worst case,’ zei Manfred. ‘Het is gewoon een oudje dat is heengegaan.’

‘Gewoon een oudje?’

‘Ach, je begrijpt me wel.’

‘Maar je hoopt op wat meer drama?’

‘Jij ook,’ plaagde Manfred haar.

Er stond hen niemand buiten op te wachten. Ze klopten aan en liepen naar binnen, waar hen een geur tegemoetkwam die ze associeerden met een gebrek aan schoonmaakbeurten, en misschien ook met een oudje dat niet meer voor zichzelf kon zorgen. Ze liepen door naar de keuken, waar het aanrecht vol afwas, pizzadozen en lege flessen stond. Op een stoel bij het raam zat een tienerjongen, tenger, lijkkbleek, met volwassen gelaatstrekken.

Hij wees naar een gesloten deur.

‘Hij ligt daar.’

De agenten liepen over de krakende vloerplanken en openen de deur van een slaapkamer. Hier was de geur sterker. De muren hadden dezelfde kleur als de buitengevel, een soort

lindegroen. Op een nachtkastje stonden verschillende pillendoosjes, en door een openstaand raam met kanten gordijn kwam een warme luchtstroom naar binnen. In een eenpersoonsbed lag een oude man, getekend door de dood en wat die met ons doet.

Dit lijkt is alles wat van hem overblijft, dacht Margot von Hanno. Zijn handen met paarsblauwe vlekken lagen mooi samengevouwen op zijn buik, en zijn tandeloze mond stond open. Zijn kunstgebit lag in een glas op het nachtkastje, zijn ogen waren open. Zijn iris was uitgedroogd en leek op doorgeprikte noppenfolie.

‘Heb je hem zo gevonden?’

De jongen was hen achternagelopen, geruisloos als een kat. Zijn bleke gezicht was volkomen uitdrukingsloos.

‘Opa,’ zei hij.

‘Hij is je opa? En je kwam hem bezoeken?’

‘Ik woon hier,’ antwoordde de jongen. ‘Ik heb hem zo gevonden.’

‘Wanneer heb je hem gevonden?’

‘Toen ik vanmorgen opstond.’

‘Heb jij het raam opengezet?’ vroeg Manfred.

‘Ja.’

‘Heb je zijn handen aangeraakt?’ vroeg Margot.

De jongen keek haar met een plotselinge intensiteit in zijn blik aan. Zonder dat ze wist waarom, gaf de blik haar een onbehaaglijk gevoel.

‘Zo horen de handen van een dode te liggen, heb ik gehoord.’

‘Maar hoe lagen ze eerst?’

‘Zoals nu.’

‘Wanneer ben je precies opgestaan vandaag?’

‘Heb niet op de klok gekeken,’ antwoordde de jongen. ‘Ik ben recht naar Lennarts kamer gelopen, heb geroepen, mijn hand op zijn wang gelegd en gevoeld dat hij koud was.’

‘Zei je niet dat hij je grootvader was?’

‘Hij is mijn grootvader, en hij heet Lennart, ben je traag van begrip of zo?’

Margot negeerde de belediging.

‘Ik heb jullie onmiddellijk gebeld,’ zei de jongen.

‘Was hij gisteravond nog gezond?’

‘Ja, hij was gezond.’

‘Hoe laat ben je gisteren naar bed gegaan?’

‘Heb niet op de klok gekeken.’

‘Maar je weet zeker dat hij nog leefde toen je naar bed ging.’

‘Toen ik hem welterusten kwam zeggen, was hij nog oké.’

‘Hoe fit was je grootvader nog wanneer hij oké was?’ vroeg Manfred.

‘Helder in zijn hoofd en stijf in de leden.’

‘Hebben jullie gisteravond met elkaar gepraat?’

‘We praten veel met elkaar.’

‘Hoe oud is hij?’

‘Negenenzeventig.’

‘Had hij een of andere chronische ziekte?’

‘Van die oudemannenkwalen, denk ik.’

‘Oudemannenkwalen?’

‘Kanker misschien. Hartklachten. En iets met zijn nieren.’

Hij nam Manfred van top tot teen op. Daarna keerde hij hen de rug toe, liep terug naar de keuken en plofte neer op de stoel bij het raam. Hij leek moe en gelaten, of onverschillig, het was moeilijk te zeggen. Manfred liep achter hem aan.

‘Waarom woon je bij je grootvader?’

‘Heb geen ouders,’ zei de jongen.

‘Zijn ze dood?’
‘Het zijn geen ouders.’
‘Wat zijn het dan wel?’
De jongen haalde diep adem en legde de situatie uit.
‘Mijn vader zit in de bak. Mijn moeder in een instelling.’
‘Welke instelling?’
‘In het psychiatrisch ziekenhuis Varden. Mijn vader zit in Ullersmo.’
‘Sinds wanneer?’
De vraag deed hem ineenkrimpen.
‘Hij moet nog de laatste dertig dagen uitzitten van een straf van vier jaar. Mijn moeder zit al een jaar in Varden.’
‘Dus je vader komt over een maand vrij?’
‘Klopt. En dan komt hij hierheen. Lennart is dood, het huis is van hem.’
‘Je kijkt vast uit naar de komst van je vader?’
‘Nee, daar kijk ik niet naar uit.’
‘Hoe oud ben je?’
‘Achttien.’
Maak dat de ganzen wijs, dacht Manfred.
Hij bestudeerde de blik van de jongen, die eerst scherp was en daarna ontwijkend. De tiener zette de capuchon van zijn zwarte sweater op, boog zijn hoofd en vouwde zijn handen op de tafel.
‘Kreeg je grootvader hulp? Van een verpleegkundige of zo?’
‘Dat wilde hij niet.’
‘Dus jij zorgde voor hem?’
‘Ja, ik zorgde voor hem.’
‘Waar is je kamer? Mag ik die eens zien?’
‘Nee.’ Het antwoord kwam kordaat en werd gevolgd door een glasheldere blik.

Manfred was nog steeds vriendelijk bij zijn volgende poging.

‘We zijn wel wat rommel gewend.’

De jongen keek hem met half dichtgeknepen ogen aan.

‘Heb ik dan gezegd dat mijn kamer er rommelig bij ligt?’

Manfred moest lachen om zijn eigen vooroordelen.

‘We willen graag zien waar je slaapt. Bij een overlijden voeren we altijd een routineonderzoek uit, daar zijn regels voor, de dood is een ernstige zaak.’

‘Niks ernstigs,’ zei de jongen. ‘Gewoon de natuurlijke gang van zaken. Ik wil opa hier gewoon weg. Er valt niets te onderzoeken.’

‘Je wilt hem weg?’

‘Hij moet gecremeerd worden. Zijn ziel raakt bezoedeld als hij in een rottend lichaam blijft zitten. Opa moet branden.’

‘Wie zegt dat?’

‘Ik.’

‘Misschien denkt je vader daar anders over?’

‘Nee hoor.’

De jongen was ondoorgrondelijk. Ontzettend kleine handjes, een gladde, witte huid, de blik van een volwassene. Zijn stem was hoog, maar had een groot register, van iel en zacht tot scherp en sarcastisch. Zijn blik was nu eens zacht en kinderlijk, dan weer smal en listig.

Manfred liep wat rond in het huis, trok een deur open en zag een betegelde badkamer, met vuile was op de vloer en een gebarsten stuk zeep op de wastafel. Het porselein in het toilet was bruin, net als de bodem van de badkuip. Hij probeerde een andere deur, zag een woonkamer met een bank en twee stoelen, boekenrekken, een televisie en tal van foto's aan de

muur. Probeerde de volgende deur en zag een voorraadkamer met rekken vol conservenblikken. Deed ook de volgende deur open en zag een bed met blauwe lakens. Voor het venster hingen gordijnen in dezelfde kleur. Het bed was netjes opge maakt, op de vloer stond een paar vuile sneakers. Onder het raam stond een bureau met een desktop van een verouderd model. Posters aan de muur, hij kende de afgebeelde iconen niet, als het tenminste iconen waren. Een rood lichtje gaf aan dat de pc aan stond. De jongenskamer was kaal maar kraaknet. Manfred verliet de kamer en liep door de voorraadkamer terug naar de keuken.

‘Zet je je pc uit als je ’s avonds gaat slapen?’

De jongen knikte.

‘Maar nu staat hij aan. Heb je iets opgezocht?’

Hij schudde het hoofd.

‘Het eerste wat ik doe als ik opsta, is de pc aanzetten,’ zei hij.

‘Ga je eigenlijk naar school?’

‘Nee.’

‘Heb je dan al een baan?’

‘Lennart en ik leven van zijn uitkering, we hebben niet veel nodig.’

‘Maar je grootvader is dood. Waar ga je nu van leven?’

‘Ik zal de krant moeten rondbrengen!’

Hij begon zich op te winden. De woede was af te lezen van zijn mond en zijn gebalde kinderhanden.

‘Heb de opleiding gekregen die ik nodig heb,’ zei hij kregel-
lig. ‘Vier jaar aan de Lennart Jonsson-universiteit.’

‘Wat deed hij voor hij met pensioen ging?’

‘Hij was conciërge bij Glassverket.’

‘De auto voor de deur, van wie is die?’

‘Die staat op naam van mijn vader, ik gebruik hem om

boodschappen te doen en zo. Heb deze lente mijn rijbewijs gehaald. Op kosten van Lennart.'

'Wat was je naam ook alweer?'

'Meidel André.'

'En je achternaam?'

'Jonsson.'

'En je vader?'

'Roger Jonsson. Mijn moeder heet Tanja.'

'Waarvoor zit je vader in de gevangenis?'

'Voor een misdrijf, wellicht.'

'Dus je weet het niet?'

'Overvallen. Drugs. En geweldpleging,' klonk het uiteindelijk.

'Geweldpleging tegen wie?'

'Tegen Tanja Jonsson.'

'Maar niet tegen jou?'

Daar gaf hij geen antwoord op.

'Dus je gaat ervan uit dat hij hierheen komt als hij wordt vrijgelaten?'

'Hij erft het huis. Vroeger huurden we een woning in Haugestad, maar nu wonen daar andere mensen.'

Manfred liep naar Margot, die bij het bed van de overledene stond.

'Ik ga even in de auto de personalia checken,' fluisterde hij. 'Het is een rare kwast.'

Margot knikte en maakte notities.

Man, negenenzeventig, gestorven in de loop van de nacht, door zijn kleinzoon in bed aangetroffen. Duidelijke doodsvlekken op handen, ernstig vermagerd. Medicijnen op nachtkastje, Marevan, Paracetamol, Tramadol. Restanten van onaangename geur, urine en zo meer. Geen zichtbare verwondingen in het

gezicht of aan de handen. Grauwe huid met veel levervlekken, lange, ongeknipte nagels. Een houten stoel in een hoek met wat kleren erop en een oude rolstoel. Handen mooi op de buik samengevouwen.

Ze trok de la van het nachtkastje open. Liep naar de jongen in de keuken.

‘Er liggen verschillende pillenflesjes in de la van zijn nachtkastje en die zijn allemaal leeg,’ zei ze vragend.

‘Vroeg of laat zijn ze leeg,’ zei de jongen.

‘Maar ze zijn nog niet lang geleden voorgeschreven, wat betekent dat volgens jou?’

‘Geen flauw idee.’

‘Dus je denkt niet dat hij er te veel genomen heeft?’

‘Ik denk helemaal niets,’ antwoordde de jongen.

‘Kwam je grootvader zijn bed nog uit? Kon hij lopen? Er staat een rolstoel in zijn kamer.’

‘Hij kon lopen, ja.’

‘Dus de rolstoel werd niet gebruikt?’

De jongen glimlachte neerbuigend. Hij had geen respect voor de politie, maar dat was Margot gewend.

‘Hij heeft twee jaar geleden zijn heup gebroken. We hebben de rolstoel van het ziekenfonds geleend en nooit teruggebracht.’

‘Maar de handen van je grootvader die zo mooi gevouwen zijn, heb jij dat gedaan?’

‘Ik heb zijn handen niet aangeraakt.’

‘Het gebeurt niet vaak dat we doden zo aantreffen,’ zei ze.

‘Daar kan ik niets aan doen.’

‘Wil je dat we iemand bellen?’

‘Eigenlijk niet.’

‘Maar zul je het wel redden, helemaal alleen in dit huis?’

‘Ik ben al mijn hele leven alleen,’ zei hij met zijn blik op iets buiten het raam gericht. ‘En daar heeft niemand zich ooit iets van aangetrokken.’

Margots hart werd week. Ze probeerde zo moederlijk mogelijk te klinken.

‘We zullen je ouders inlichten. Zijn ze nog getrouwd?’

‘Wat een idiote vraag.’

‘Heb je een vriend die je kunt bellen?’

‘Waarom vraag je of ik vrienden heb?’ snauwde hij.

‘Ik zit over je in,’ zei ze.

‘Heb je zelf geen kinderen?’

Die had Margot niet. Ze legde haar grote hand op de tafel.

‘Bel ons als je iets nodig hebt.’

‘Houd je nu alsjeblieft op?’

Toen gaf ze het op en verliet de kamer, met Manfred in haar zog.

‘Kunnen we er niet beter een technisch rechercheur bij halen?’ fluisterde ze. ‘Die samengevouwen handen. En al die lege pillenflesjes?’

‘De budgetten, Margot. De budgetten. Laat het los.’

Even later kwam de dokter, en twee personen van de uitvaartonderneming. Meidel Jonsson zat onbeweeglijk bij het keukenraam en trok zich niets aan van de activiteit in het huis. Alsof hij zich al in het volgende nu bevond, het moment dat de overledene naar buiten was gedragen en alle auto’s de hoek om waren gereden en er alleen nog eenzaamheid, stilte en lege kamers overbleven.

Alle procedures waren gevolgd, alle taken volbracht en alle mededelingen gedaan.

‘Zo mager als een panlat,’ zei Manfred.

‘Onaanspreekbaar,’ zei Margot.

‘Niet te doorgronden,’ zei Manfred.

‘Ben je daar anders goed in?’

‘Ja, ik zie wat mensen denken.’

‘Je weet wat ze zeggen over verdriet,’ zei ze. ‘Het heeft veel gezichten. Ben je zijn gegevens nagegaan?’

‘Achtien jaar en een half,’ zei Manfred. ‘Het is niet te geloven. Zijn kamer lag er trouwens kraaknet bij, die kerel redt zichzelf wel, hij lijkt slim.’

‘Op een onaangename manier,’ zei Margot.

‘Onaangenaam slim?’

‘Alsof hij overal al is geweest, alles heeft gezien wat er te zien valt en alles heeft gedacht wat er te denken valt, en op je achttiende hoor je nog niet zover te zijn.’

‘Waar hoor je dan te zijn?’

‘Op de drempel van het leven, of zoiets. Er was ook iets raars met zijn ogen, heb je dat gezien?’

‘Er was niets raars mee,’ zei Manfred. ‘Hij had gewoon een blauw en een bruin oog, zoals David Bowie.’

‘Bij Bowie kwam dat door een vechtpartij waarbij zijn oog geraakt werd.’

‘Oké, oké. En toch zijn andere dingen mij meer opgevallen dan zijn ogen. Het was een vreemde verschijning. Het leek of de verschillende delen van zijn lichaam niet bij elkaar pasten.’

‘Wat?’

‘Zijn hoofd, zijn armen en zijn benen leken niets met elkaar te maken te hebben. Misschien is hij wel geënt.’

‘Hij is toch geen appelboom?’ reageerde Margot.

Ze lachten allebei, een verlossende lach, Margot met haar diepe stem en Manfred als een balkende ezel.

De agenten reden terug naar het politiebureau om hun rapport te schrijven.

‘Niets aan te merken op het overlijden op de Bringebær-fjell.’

*

Uit bed stappen op een doodgewone dag en Lennart koud en dood aantreffen, met vlekken op zijn handen en een open mond. Bestormd worden door mensen in zwarte uniformen die hem uitvragen en in huis rondneuzen, om vervolgens weer te verdwijnen en hem in alle eenzaamheid achter te laten. Dat abrupte lawaai van mensen met dikke schoenen en de stilte erna waren het luidste en het stilste wat hij ooit had ervaren.

Meidel Jonsson zat bij het raam en zag de laatste auto verdwijnen. Twee lange uren was hij op dezelfde stoel blijven zitten terwijl de mensen in huis met het lichaam van zijn grootvader bezig waren.

Zijn hoofd suisde van de leegte, wat hem een soort onbehagen gaf dat op angst leek, hij moest het met iets opvullen, met houtsnippers of meubelvulling of om het even wat, als de galn maar verdween.

Tegen de mannen van de uitvaartonderneming had hij gezegd dat Lennart gecremeerd wilde worden. Dat er maar een paar mensen de uitvaart zouden bijwonen.

‘Jij als kleinzoon wilt misschien wel een woordje zeggen?’

‘Nee.’

‘Zul je daar geen spijt van krijgen?’

‘Spijt is wat de koe schijt,’ antwoordde Meidel. ‘Ik ga helemaal achterin zitten, en zodra het afgelopen is, ga ik naar huis.’

Hij kon de mannen onmogelijk toevertrouwen dat hij nog steeds in ontkenning leefde, en dat zijn illusie zou worden verbroken als hij Lennarts uitvaart bijwoonde.

De dood zou onherroepelijk zijn. Het deksel op de kist, bleke gezichten en een jammerend orgel.

De kracht van de verbeelding, die houdt ons overeind, zoals Lennart altijd zei.

Het is niet gebeurd.

‘En van muziek?’ vroeg de adviseur. ‘Waar luisterde Lennart zoal naar?’

‘Doe maar iets van Rudolf Nilsen. Daar zong hij wel eens een liedje van.’

Nu was iedereen weg, en Meidel zat bij het raam naar het gele huis van de buurman te kijken, waar een blauwe metalen ton tegen de muur stond. Zijn gedachten sloegen op hol, en zijn fantasie scheurde zijn geest open, waardoor er allerlei beelden naar binnen glipten, voorbij de houtsnippers en de meubelvulling. Er kon bijvoorbeeld een lijk in de ton zitten, bedacht hij, maar dan in stukken gesneden. Of iets kleins, een hond of een kind. Er zat een deksel op, dat zag hij duidelijk. Hoelang stond die ton daar al? Hij groef in zijn geheugen zonder tot klaarheid te komen, want het beeld van de elektrisch blauwe ton tegen de gele achtergrond kon hij niet van zijn netvlies krijgen. Isaksen zag hij maar zelden, maar ze begroetten elkaar wel als ze elkaar tegenkwamen. De grijsaard was bijna doof. De wereld met al zijn lawaai kwam niet bij hem binnen, dat zag je aan zijn manier van lopen. Zijn blik star op de brievenbussen gericht, zijn lange armen bungelend naast zijn lichaam.

Meidel was een woestenij. Een gekapt bos. Alles wat in hem was gegroeid, was bij de grond afgehakt, maar het uitzicht vanaf het keukenraam was nog steeds hetzelfde, het gele huis, de groene brievenbussen en het Nest, een gemeentelijk flatgebouw in het lichtblauw, een coulisse die nooit veranderde, een podium dat Meidel elke ochtend betrad. Alleen de nachthemel veranderde, samen met de sterrenbeelden.

Een auto kwam de straat in rijden. Hij stopte bij de brievenbussen. De postbode stapte uit, deed alle acht brievenbussen open en deelde de post en kranten uit. Alleen zijn rechterarm was in beweging, zijn linker was verlamd en onbruikbaar, als een knots van dood vlees.

Toen deed hij met acht harde klappen de brievenbussen dicht, ging weer in de auto zitten, keerde om en verdween.

Meidel zat stil op zijn stoel. Zijn witte, zachte handen op tafel begonnen te beven. De vriend van Roger, Arne Randalid, had gezegd dat ze op kattenpoten leken. Verder was Meidel best wel knap, vond hij zelf. Hij had een schone, lichte huid met de matte kleur van marsepein, zijn ogen waren helder als glas. Zijn oren waren klein en hoog ingeplant, ook zijn mond was klein. Hij had dun, donzig haar, kort vanboven en langer over zijn achterhoofd, hij knipte het meestal zelf.

De deur naar de kamer van zijn grootvader stond open. Hij sprong op om hem dicht te doen, het was stil in de kamers en stil in hemzelf. Hij bedacht zich, stond een tweede keer op en deed de deur weer open, want hij moest het nog eens zien, dat het bed leeg was. Het dekbed was weggerukt en lag aan het voeteneinde. Op het kussen was de afdruk van een hoofd te zien, en lagen een paar grijze haren.

Zat Roger maar voor eeuwig in Ullersmo. Kon Tanja maar voor altijd in Varden blijven, tot ze ook haar laatste restje ver-

stand kwijt was. Misschien was het allemaal maar een droom geweest. En als hij een derde keer naar de deur zou lopen, zou Lennart daar nog altijd in zijn kamer liggen piepen.

Maar nee. Hij zag alleen een put in een kussen.

Hij huilde een hele poos. Een pijnlijke jammerklacht die niemand hoorde. Toen ging hij huiverend zijn nieuwe bestaan tegemoet.

Hij moest een bezigheid zien te vinden. Anders zou hij compleet verstijven op zijn plekje bij het raam. Hij kon bijvoorbeeld alle kamers opruimen, de rommel in zakken stoppen, alles naar buiten dragen en de vloeren stofzuigen. Maar waar moest hij van leven? Moest hij dan op zijn knieën naar een of ander loket toe kruipen en zich helemaal blootgeven om wat geld uit hen te persen? Hij was niet het type om op zijn knieën te kruipen, en hij gaf zich niet graag bloot.

Hij had geen enkele behoefte om met wie dan ook te praten.

Opnieuw ging hij Lennarts kamer binnen. Bekeek de rolstoel die daar al twee jaar stond. Het model heette Quickie. Hij trok hem naar zich toe en ging erin zitten. Het voelde verrassend goed. Zijn handen gleden vlotjes over de rubberen banden. Hij zette zijn voeten op de voetsteunen, keek naar zijn dunne dijen, deed zijn ogen dicht en liet zich neerzinken.

Hij werd zo licht, zo vederlicht.

Van een jongen in een rolstoel kan niemand iets verlangen. Alle eisen en verwachtingen verdampten. Mensen die niet kunnen lopen verliezen onvoorstelbaar veel, maar hij bedacht dat ze er ook heel wat rechten en financiële steun voor in de plaats kregen. Wat als ik fysiek gezond blijf, maar toch alle voordelen krijg waar mindervaliden recht op hebben?

Voorwaar een interessant denkspoor, Meidel.

Enthousiast sloeg hij met zijn handen op de rubberen banden.

Door de straten rollen met een deken over je knieën. Eten stelen in de winkel en het in je schoot verstoppen. Niemand pakt een kreupele zijn deken af.

Kijk, hier komt hij, maak plaats, maak plaats!

Zolang hij de Visa-kaart van Lennart kon gebruiken, kon hij nog eten hamsteren. Zodra de burgerlijke stand lucht kreeg van zijn dood, zou ook de bank ingelicht worden.

Zijn hoofd suisde nu niet meer van de leegte, maar van de bedrijvigheid, er werd getimmerd en gezaagd, trappen en deuren en bruggen, stevige verbindingen van de ene ruimte naar de andere. Hij kon van de ene kamer naar de andere wandelen en zichzelf van binnenuit bekijken.

Hoeveel kamers zijn er niet in een mens! Een kamer van spel en vertier, een kamer van verschrikking en gruwel, een kamer van goede ideeën en diepzinnige gedachten, van angst en onheil, liefde en zorg, bekentenis en spijt.

En een kamer van pijn en inzicht.

Nooit meer de kamer van pijn in!

Op dat moment drong het besef tot hem door. Zijn ongeluk, zijn verlies en verdriet, alles wat zijn innerlijke landschap in een woestijn had herschapen, was vanbuiten onzichtbaar. De ellende zat verborgen aan de binnenkant van zijn gladde, bleke huid, en mensen die hem op straat tegenkwamen, dachten wellicht dat hij nog steeds dezelfde was als vroeger.

‘Opa,’ zei hij. ‘Lennart!’

Was die ouwe maar wat meer geweest dan een put in een kussen. Hij wipte snel de kamer van de goede ideeën binnen, duwde zich uit de rolstoel en liep de gang in. Griste wat jassen